

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนใน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

กมล กลมกล่อม^{1*} และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ¹

¹ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
*kamol.klomklorm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 176 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t - test และวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว One way Anova ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา การรับรู้ของครู

Good Governance Implementation of School Administrators. According to the teacher's Perceptions who teach in Benchasiri Group under The Secondary Educational Service Area Office 2

Kamol Klomklorm^{1,*}, and Pavidā Tharasrisutti ²

¹Department of Educational Administration. Ramkhamhaeng University

*kamol.klomklorm@gmail.com

Abstract

The purposes of this research are to study and to compare the implementation of Good Governance of School Administrators, according to the teachers who are teaching in Benchasiri Group under the Secondary Educational Service Area Office 2's perceptions. The targeted schools are divided according to their sizes. The Simple Random Sampling method is applied into the selection of 176 Representative Samples in the research.

Through a specifically designed questionnaire device. Data is collected to obtain Arithmetic Mean (\bar{X}), Standard Deviation (SD), T-Test, and One Way Anova. The analyzed data shows that;

The Teacher's Perceptions towards the Good Governance Implementation of the School Administrators is at Good Level (4th Level). The followings are the Good Governance Implementation of School Administrators, according to the Teachers Teaching in Benchasiri Group under the Secondary Educational Service Area Office 2's Perceptions Comparison Analysis; Despite different education background and degrees, the teachers have quite similar perceptions towards the Good Governance Implement and Teachers with different education background and degrees have quite similar perceptions towards the Good Governance Implementation.

Keyword: Good Governance, the School Administrators, teachers' perceptions

1. บทนำ

ปัจจุบันบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ การบริหารจัดการในสถานศึกษาจึงเป็นศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารที่สะท้อนความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แนวคิดในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ยึด หลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดี ลดการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างความร่วมมือที่ดีซึ่งกันและกัน และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้มีประกาศเรื่อง เจตจำนงสุจริตในการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มุ่งสู่การเป็นองค์กรธรรมาภิบาล และความโปร่งใส โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามประกาศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2562) การบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินงานตามประกาศ การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาล อย่างไรที่จะยึดหลักความโปร่งใส การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการตรวจสอบที่มีความชัดเจนในการทำงาน การปฏิบัติงานตามข้อกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับตามหลักนิติธรรม กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ จะนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้และต้องปรับปรุงอย่างไรในการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตรงตามเป้าหมาย โดยอาศัยกระบวนการต่างๆที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สาส์น ประทุมวงค์ , 2560, หน้า17)

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัย จึงได้มีความสนใจที่จะศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจลลิตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง ความเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษาของตนเอง สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษา ซึ่งจะนำมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา อย่างสูงที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจลลิตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจลลิตร์ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลัก คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 จำนวน 532 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยการใช้ตารางสำเร็จรูป ของของครอนบาค (Cronbach. 1990: 202 - 204) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูล ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.3. เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .60 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (Item discrimination power) มีค่า .36 - .90 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 โดยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ มีทั้งหมด 6 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ ได้แก่ ด้านนิติ ธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า รวมจำนวน 60 ข้อ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่ม สห วิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2โดยการหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำ ค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย เป็นช่วงคะแนน วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการ ทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจาก กัน (t-test for Independent Samples) และวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม การรับรู้ของครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะ ดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4. ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจลิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู	n = 176		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.หลักนิติธรรม	4.36	.44	มาก
2.หลักคุณธรรม	4.38	.44	มาก
3.หลักความโปร่งใส	4.33	.48	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.38	.45	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.41	.45	มาก
6.หลักความคุ้มค่า	4.37	.45	มาก
รวมระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล	4.37	.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีการรับรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยตามลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) หลักการมีส่วนร่วมและหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจลิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.หลักนิติธรรม	4.37	0.411	4.33	0.514	0.562	.575
2.หลักคุณธรรม	4.38	0.420	4.38	0.486	-0.14	.989
3.หลักความโปร่งใส	4.35	0.477	4.30	0.486	0.588	.557
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.38	0.437	4.37	0.484	0.173	.863
5. หลักความรับผิดชอบต่อ	4.42	0.414	4.39	0.533	0.372	.711
6.หลักความคุ้มค่า	4.37	0.431	4.38	0.502	-0.089	.929
รวม	4.38	0.375	4.36	0.433	0.310	.757

* p < .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจลิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อ การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจลิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและ รายด้าน ดังนี้

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู	ขนาดของสถานศึกษา			F	p
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1.หลักนิติธรรม	4.35	4.30	4.38	0.526	.592
2.หลักคุณธรรม	4.44	4.33	4.39	0.662	.517
3.หลักความโปร่งใส	4.41	4.25	4.35	1.158	.317
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.40	4.33	4.39	0.340	.712
5. หลักความรับผิดชอบ	4.39	4.36	4.44	0.488	.615
6.หลักความคุ้มค่า	4.46	4.30	4.37	1.095	.337
รวม	4.41	4.31	4.39	0.713	.483

* p < .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ต่อ การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ครูมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

5.2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2.2 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ต่อ การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ครูมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเนื่องจากสถานศึกษา ต้องมีหลักการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้กระบวนการบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสามารถนำทรัพยากรที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นธรรมต่อผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการได้ สอดคล้องกับ อาทิตยา สุขศรี (2559) ได้ศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนอัญบุรี จังหวัดปทุมธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต4” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครู บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร และอุทิศเวลาให้กับ ทางราชการและยอมรับ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง พร้อมทั้งได้ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ ให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน และกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1.1 ด้านการใช้หลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการเคารพในกฎระเบียบและ ข้อบังคับของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตาม กฎระเบียบและ ข้อบังคับของสถานศึกษา โดยยึดมั่นความถูกต้องของกฎหมาย พร้อมทั้งกำหนดนโยบายที่ถูกต้อง ชัดเจน มีเหตุผลดีงาม ให้ความรู้กับครู บุคลากรในเรื่องหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับ วิไลรัตน์ ฝ้ายดี (2559) ที่กล่าวว่า หลักนิติธรรมต้องคำนึงถึงความยุติธรรมของบุคลากรในโรงเรียน ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียงนั่นคือ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ส่งผลให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม

6.1.2 ด้านการใช้หลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักบริหารงานโดยยึดมั่นความถูกต้องประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรม จริยธรรมทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และผู้ร่วมงาน เสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน ราชการ สอดคล้องกับ จิรศักดิ์ สุภารส (2559) ที่กล่าวว่า ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น ไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

6.1.3 ด้านการใช้หลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ อำนาจ เมื่อกบวิสุทธิ (2560) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง วางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างเปิดเผยแก่บุคลากรในสถานศึกษาได้รับทราบ ทำให้เกิดความไว้วางใจ

6.1.4 ด้านการใช้หลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความไว้วางใจต่อผู้ปฏิบัติงานโดยตั้งคณะกรรมการทำงานเป็นทีม มีความเป็นประชาธิปไตย จัดให้มีการประชุม เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้มีข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอดคล้องกับ สาสิทธิ์ ประทุมวงศ์ (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตาม ความเหมาะสม เปิดให้ทุกคนเสียสละร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติร่วมแบ่งปัน ผลประโยชน์และร่วมประเมินผลด้วยความยุติธรรม ด้วยวัฒนธรรมองค์การแบบประชาธิปไตย และทำงานเป็นทีม

6.1.5 ด้านการใช้หลักความรับผิดชอบต่อ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความตระหนักรับผิดชอบต่อหน้าที่การบริหารสถานศึกษา ตัดสินใจ และการกระทำของตน กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาต่างๆของสถานศึกษา มีการรายงานความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ อรรถพงษ์ รักมิตร (2560) ที่กล่าวว่า ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถาม และ ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และการให้คุณให้โทษ ตลอดจน มีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

6.1.6 ด้านการใช้หลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู โดยการให้รางวัลกับผู้ที่มีความสามารถ ส่งเสริมให้ครูมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม สอดคล้องกับ นรมน ขันดี (2561) ที่กล่าวว่า ความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยปลูกฝังให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัด ใช้อย่างอย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ ห้องประชุมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ครูยอมรับการบริหารงานของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จุฑามาศ นาคปฐม (2559, หน้า 89 - 92) ค้นคว้าวิจัยเรื่องการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือปฏิบัติตาม อีกทั้งครูและบุคลากรในโรงเรียนทั้งที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรีต่างรับรู้ และยอมรับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจากการฝึกอบรม การเรียนรู้ ด้วยตนเอง หรือการศึกษาต่อที่ได้ดำเนินการอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะมีความรู้การศึกษาใดก็จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

6.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตั้งใจสูงในการทำงานศึกษาระบบการทำงาน ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ พัฒนานตนเองมีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ หลักการที่ได้ส่งผลดีในการบริหารสถานศึกษา และการจัดการที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ครูในสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการรับรู้ ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ อรรถพงศ์ รักมิตร (2560, หน้า85) เรื่องความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหาร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มไชยราช-ช่วงแรก อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญ ที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจำนวนบุคลากรใน องค์กร ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะแตกต่างกัน แต่การบริหาร และการจัดการก็ ไม่ แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

7.1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารจะต้องประพฤติปฏิบัติตน ขยันศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของข้าราชการอยู่อย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติงานอย่างความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ตักเตือน ลงโทษตามระเบียบข้าราชการครู

7.1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ร่วมมือกับคณะครูกำหนดค่านิยมที่ดีของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู

7.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถชี้แจงเหตุผลประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้อย่างชัดเจนบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

7.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการมีเจตคติที่ดีต่อหลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษา

7.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูโดยการให้รางวัลกับผู้ที่มีความสามารถ มีการกำหนดการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

7.1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาออกแบบกระบวนการทำงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือที่ทันสมัยมาจัดการบริหารงานอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อนำมาซึ่งแนวทางในการพัฒนาและการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

7.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อันจะเป็นแนวทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (2562, 9, เมษายน). ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เรื่อง เจตจำนงสุจริตในการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มุ่งสู่การเป็นองค์กรธรรมาภิบาลและ ความโปร่งใส.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542).ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช 2542. เล่มที่116 ตอนที่ 63 ง.

จิรศักดิ์ สุภารส. (2559). การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

จุฑามาส นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่ อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิไลรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาด กลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาสี่ ประทุมวงศ์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาทิตยา สุขศรี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต4. งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อำนาจ เผือกบริสุทธิ. (2560). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรรถพงษ์ รักมิตร. (2560). ความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มไชยราช-ช้างแรกร อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Cohen, L., Minion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*

(7th ed.). New York : Routledge.